

PUNTENLOOS EVALUEREN EN RAPPORTEREN

EEN KIND MOET TROTS KUNNEN ZIJN!

Welke resultaten er dan ook zijn behaald, hoe mooi zou het zijn als ieder kind trots kan zijn op het rapport? Er is altijd iets waar hij of zij goed in is!

WAAROM KIEZEN WIJ VOOR PUNTENLOOS EVALUEREN?

Op onze school kiezen we bewust voor een puntenloos rapporteringssysteem. Dat doen we niet zomaar. Deze keuze is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek én op onze overtuiging over wat goed onderwijs is voor kinderen.

LEREN GAAT OVER GROEIEN, NIET OVER SCOREN

De uiteindelijke bedoeling van onderwijs is niet om kinderen te rangschikken op een schaal van 1 tot 10. Onderwijs moet nieuwsgierigheid aanwakkeren, kinderen leren nadenken over de wereld en over zichzelf. Het moet een veilige ruimte zijn waar fouten maken mag, waar experimenteren wordt aangemoedigd en waar leren een avontuur is, geen permanente beoordeling.

Wanneer kinderen het gevoel krijgen dat leren 'gevaarlijk' is, dat fouten onaanvaardbaar zijn en dat hun waarde wordt afgemeten aan een cijfer, dan ondermijnen we precies datgene wat we willen versterken: leergierigheid, veerkracht en zelfvertrouwen.

WAT ZEGT ONDERZOEK OVER FEEDBACK?

Uit onderzoek blijkt dat goede feedback een van de krachtigste factoren is voor leren. John Hattie en Helen Timperley (2007) tonen aan dat feedback zelfs in de top 5 staat van factoren die leerprestaties beïnvloeden. De impact van feedback is groter dan die van huiswerk, socio-economische achtergrond of zelfs kleinere klasgroepen.

Goede feedback:

- maakt duidelijk wat een leerling al goed kan,
- toont waar nog groeikansen liggen,
- en geeft concrete handvatten om verder te leren.

Zo krijgen leerlingen meer inzicht in hun kennis, vaardigheden en attitudes, en leren ze stap voor stap zelfstandiger nadenken over hun eigen leerproces.

WAAROM GEVEN CIJFERS MINDER LEEREFFECT?

Cijfers lijken duidelijk, maar ze zeggen eigenlijk heel weinig. Een cijfer is een algemeen eindoordeel en bevat geen uitleg. Een leerling die bijvoorbeeld 4/10 haalt voor een presentatie, weet alleen dat het niet volstond, maar niet waarom, noch hoe het beter kan.

Bovendien tonen studies aan dat wanneer feedback wordt gecombineerd met een cijfer, alle aandacht naar dat cijfer gaat. De inhoudelijke feedback wordt nauwelijks gelezen of verwerkt. Het gevolg? Het leereffect van feedback verkleint aanzienlijk (Geyskens, Donche, & Van Petegem, 2010).

FEEDBACK DIE MOTIVEERT

Bij feedback vinden wij het belangrijk dat een leerling met een positief gevoel kan verdergaan. Dat betekent niet dat we problemen negeren of alles "goed" vinden. Integendeel: we benoemen eerlijk wat nog moeilijk loopt, maar doen dat opbouwend en gericht op groei.

Wanneer er extra ondersteuning nodig is, bespreken we dit zorgvuldig met ouders tijdens een oudercontact. Feedback is er immers om kinderen iets bij te leren, niet om hen te ontmoedigen of te straffen.

EN WAT MET LEERRESULTATEN EN TOETSEN?

Een veelgestelde vraag van ouders is of puntenloos evalueren geen invloed heeft op de leerprestaties. We willen hier heel duidelijk over zijn: onze leerlingen scoren sterk op gestandaardiseerde toetsen (Vlaamse Toetsen, interdiocesane toetsen, leerlingvolgtoetsen, Koala's...) .

Die resultaten zijn geen toeval. Ze tonen aan dat ons evaluatiesysteem niet ten koste gaat van leren, maar het net ondersteunt. Door de focus te leggen op feedback, inzicht en reflectie, leren kinderen nadenken over wat ze doen, begrijpen ze hun fouten beter en bouwen ze duurzame kennis op.

GEVEN JULLIE DAN NOOIT PUNTEN?

In de derde graad gebruiken we af en toe cijfers en dat doen we doelgericht. Bijvoorbeeld: wanneer een antwoord objectief juist of fout is (bijvoorbeeld bij kennisvragen), wanneer we een duidelijk signaal willen geven dat er meer studie-inzet nodig is of wanneer een leerling uitzonderlijk goed presteert en we dit extra willen benoemen en aanmoedigen. Zo bereiden we leerlingen voor op vormen van evaluatie waarmee ze zeker nog in aanraking zullen komen. Voor ons blijven cijfers een middel, geen eindpunt. Ze mogen nooit de motivatie, het zelfvertrouwen of de leergoesting ondermijnen. Door ze spaarzaam en bewust te gebruiken, behouden ze hun signaalwaarde, zonder dat ze het leren overheersen.

TOT SLOT

Puntenloos evalueren betekent niet dat we minder hoge verwachtingen hebben. We kiezen ervoor om kinderen beter te begeleiden, dieper te laten leren en sterker te laten groeien, met feedback die ertoe doet.

Zo bouwen we samen aan een school waar leren centraal staat, en niet het cijfer.

Referenties:

Geyskens, J., Donche, V., & Van Petegem, P. (2010). Effectieve feedback als hefboom voor begeleid zelfstandig leren. *Begeleid zelfstandig leren*, 7, 14-38

Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), 81-112.

Dann, R. (2014). Assessment as learning: blurring the boundaries of assessment and learning for theory, policy and practice. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 21(2), 149-166.

van Eysendyck, C. (2026, 27 januari). Een kind van zes dat voortdurend toetsen moet maken en zelf moet evalueren, dat is slecht onderwijs. *De Standaard*.